

□

□

Przedmiotowe Zasady Oceniania z matematyki dla Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Daleszycach

Opracowała: **Katarzyna Lis**

Przedmiotowy System Oceniania jest zgodny z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych oraz Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania Szkoły Podstawowej im. płk. M. Sołtysiaka „Barabasha” W Daleszycach.

1. Cel.
2. Założenia ogólne.
3. Zakres aktywności, a ocena.
4. Praca w grupach.
5. Zasady ustalania oceny bieżącej.
6. Zasady ustalania śródrocznej/rocznej oceny klasyfikacyjnej.
7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
8. Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny po dziale.

1. Cel.

Celem przedmiotowego systemu oceniania jest jasne określenie zasad, którymi nauczyciel będzie się kierował przy wystawianiu ocen z matematyki.

2. Założenia ogólne.

- ❖ W każdym półroczu uczeń może zgłosić trzy nieprzygotowania do zajęć lekcyjnych (brak zeszytu, materiałów potrzebnych do lekcji, gotowości pisania niezapowiedzianych kartkówek, pracy domowej, itp.). Nieprzygotowanie zgłasza na początku lekcji, podczas sprawdzeniu listy obecności. Nieprzygotowanie zostaje odnotowane w dokumentacji nauczyciela lub dzienniku elektronicznym. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do zajęć powtórzeniowych, kartkówek i sprawdzianów, o których został poinformowany z odpowiednim wyprzedzeniem.
- ❖ Prowadzenie zeszytu ucznia nie jest przedmiotem oceniania.
- ❖ Za brak zeszytu, braki w zeszycie, nieoddanie go z pracą domową uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- ❖ Sprawdziany wiadomości i umiejętności są obowiązkowe. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielnej pracy w czasie trwania sprawdzianu (kartkówki) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- ❖ Uczeń ma obowiązek zaliczenia sprawdzianu w przypadku swojej nieobecności (do dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły) – termin uzgadnia z nauczycielem uczącym.

Zlekceważenie tego obowiązku lub nieusprawiedliwiona nieobecność upoważnia nauczyciela do wpisania oceny niedostatecznej do dziennika, bez możliwości poprawy.

- ❖ W przypadku nieobecności ucznia w szkole spowodowanej chorobą i trwającej co najmniej tydzień może on zgłosić nieprzygotowanie do zajęć przez tydzień od powrotu do szkoły. Nieprzygotowanie dotyczyć może wyłącznie treści realizowanych w czasie jego nieobecności w szkole.
- ❖ Jeżeli uczeń otrzyma ze sprawdzianu niesatysfakcjonującą go ocenę, to możliwość ewentualnej poprawy uzgadnia z nauczycielem uczącym. Poprawa oceny może odbyć się w ciągu dwóch tygodni od momentu otrzymania wyników. Poprawa odbywa się w formie pisemnej.
- ❖ Uczeń może poprawić sprawdzian w przypadku, gdy otrzymał z niego ocenę niedostateczną w terminie do dwóch tygodni od momentu otrzymania wyników. Poprawa odbywa się w formie pisemnej.
- ❖ W przypadku poprawy oceny wstawiana jest ona na poprzednio uzyskanej - ponowna ocena niedostateczna nie jest wpisywana do dziennika;. Przy wystawianiu oceny śródrocznej/rocznej brane są pod uwagę obydwie oceny.
- ❖ Poprawa ocen może odbywać się na lekcji (w przypadku takiej możliwości) lub w czasie zajęć dodatkowych.
- ❖ Wszystkie oceny są jawne dla uczniów, przyjmuje się skalę przyjętą w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.
- ❖ Ocena śródroczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych.
- ❖ Ocena roczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych w drugim półroczu, przy uwzględnieniu oceny śródrocznej.
- ❖ Przewidywaną śródroczną ocenę klasyfikacyjną z matematyki uczeń może poprawić poprzez rozwiązanie przygotowanych zadań z zakresu całego półrocza (poziom trudności zadań jest zależny od wskazania przez ucznia oceny satysfakcjonującej).
- ❖ Przewidywaną roczną ocenę klasyfikacyjną z matematyki uczeń może poprawić poprzez rozwiązanie przygotowanych zadań z zakresu drugiego półrocza w przypadku wyższej oceny śródrocznej, pierwszego półrocza w przypadku wyższej oceny za drugie półrocze, bądź dwóch półroczy w przypadku niższej oceny za pierwsze i drugie półrocze (poziom trudności zadań jest zależny od wskazania przez ucznia oceny satysfakcjonującej).
- ❖ Jeżeli uczeń otrzyma śródroczną ocenę niedostateczną lub nie będzie klasyfikowany powinien w terminie ustalonym przez nauczyciela (nie wcześniej niż po zakończeniu ferii zimowych, ale przed 31 marca danego roku szkolnego) zaliczyć (otrzymać ocenę co najmniej dopuszczającą) materiał zrealizowany w pierwszym półroczu. Zaliczenie odbywa się w formie pisemnej. Na prośbę ucznia, materiał może być zaliczany partiami. W przypadku niezaliczenia zrealizowanego materiału w pierwszym półroczu, uczeń nie może otrzymać pozytywnej oceny rocznej.
- ❖ Uczeń, który otrzyma niedostateczną śródroczną ocenę klasyfikacyjną lub nie będzie klasyfikowany, ma prawo do zgłoszenia chęci uczestniczenia w zajęciach organizowanych przez nauczyciela prowadzącego w celu uzupełnienia braków edukacyjnych.
- ❖ Uczniowie zostają zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny oraz PZO podczas pierwszych zajęć lekcyjnych w każdym roku szkolnym.
- ❖ Nauczyciel każdemu uczniowi ustnie będzie uzasadniał otrzymywane przez niego oceny, wskazywał, które umiejętności z podstawy programowej zostały opanowane przez niego, a

które powinien w dalszym ciągu ćwiczyć, udzielał wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju oraz motywował go do dalszych postępów w nauce.

- ❖ Rodzice uczniów zostają zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny oraz PZO poprzez stronę internetową szkoły, na której znajduje się dokument. Istnieje także możliwość zapoznania się z dokumentem w czasie zebrania informacyjnego ogółu rodziców, bądź indywidualnych konsultacji z nauczycielem.
- ❖ Sprawdzone i ocenione prace uczniów oraz inna dokumentacja nauczania może być udostępniona do wglądu rodzicom, po uzgodnieniu terminu z nauczycielem prowadzącym.
- ❖ Rodzice mogą rozmawiać o osiągnięciach edukacyjnych swoich dzieci w czasie spotkań ogólnych oraz w czasie indywidualnych konsultacji, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu.

3. Zakres aktywności, a ocena.

Uczeń będzie oceniany za:

- ❖ **Sprawdziany** (prace klasowe) wiadomości i umiejętności po każdym zrealizowanym dziale. Zapowiedziane są tydzień wcześniej (z podanym zakresem).
- ❖ **Kartkówki** obejmujące wiadomości i umiejętności z 3 jednostek lekcyjnych. Nie muszą być zapowiedziane. Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- ❖ **Odpowiedzi ustne** obejmujące zakres trzech jednostek lekcyjnych oraz szerszy zakres wiadomości teoretycznych lub praktycznych (np. przy rozwiązywaniu zadań, w których wymagane są wiadomości z poprzednich klas).
- ❖ **Praca na lekcji:**
  - ✓ wiadomości teoretyczne - krótkie odpowiedzi ustne,
  - ✓ umiejętności praktyczne - ćwiczenia praktyczne wykonywane podczas zajęć,
  - ✓ aktywność - w uczestnictwie w lekcji poprzez zgłaszania się do rozwiązywania problemów, zadań.
- ❖ **Prace domowe**
  - ✓ bieżące (utrwalające lub przygotowujące do opracowania nowej lekcji),
  - ✓ długoterminowe - stanowiące pracę nad projektem tematycznym,
  - ✓ inne (samodzielne propozycje uczniów) poszerzające zakres realizowanych na zajęciach treści - prezentowane w formie pisemnej lub innej.
- ❖ **Osiągnięcia** ucznia w konkursach szkolnych i innych.

4. Praca w grupach.

- ❖ Uczniowie pracujący w dwuosobowych grupach wcale nie muszą otrzymać tej samej oceny. Na ostateczną ocenę będzie się składać nie tylko końcowy efekt, ale też ich indywidualny wkład w wykonywanie pracy,
- ❖ Nauczyciel przy odbiorze pracy może zadać jeszcze kilka dodatkowych kontrolnych pytań uczniom lub zalecić powtórzenie pewnej czynności.

5. Zasady ustalania oceny bieżącej.

- ❖ Sprawdziany (prace klasowe), kartkówki, prace domowe, prace podczas zajęć oceniane są wg kryteriów podanych przez nauczyciela podczas omawiania osiągniętych wyników. Kryteria są odnotowane przy ocenie w przypadku prac pisemnych. W każdym przypadku uwzględniany jest procentowy udział punktów na poszczególne oceny.
- ❖ Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych uwzględniają merytoryczność wypowiedzi, umiejętność przekazania wiedzy w języku matematycznym, sprawność wypowiadania się, umiejętność rozwiązywania problemów, uzasadniania oraz argumentowania. W każdym przypadku uwzględniany jest procentowy udział punktów na poszczególne oceny.
- ❖ Za aktywność otrzymuje uczeń plusy (+). Za każde 5 zgromadzonych (+) uczeń otrzymuje ocenę bdb. Za nieprzygotowanie się do zajęć, brak uwagi w czasie lekcji, udzielenie błędnej odpowiedzi uczeń otrzymuje minus (-). Ilość minusów w rozliczeniu końcowym pomniejsza liczbę plusów. Za 5 zgromadzonych (-) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- ❖ Uczeń w ciągu jednego półrocza otrzymuje, co najmniej 1 ocenę raz na trzy tygodnie (WZO) Uczeń w ciągu jednego półrocza otrzymuje, co najmniej: 1 ocenę ze sprawdzianu (pracy klasowej), kartkówki, odpowiedzi ustnej, pracy domowej.
- ❖ Do ocen częściowych mogą być dołączone: znak „+” bądź „-”, gdzie „+” to podwyższenie oceny, które oznacza, że uczeń przekroczył wymagania z określonego poziomu, ale nie osiągnął poziomu wyższego oraz „-”, który oznacza niewielkie braki w osiągnięciu danego poziomu.

Procentowy udział punktów na poszczególne oceny:

Lp.	% uzyskanych punktów	Ocena (skrót)
1	0%-30%	niedostateczny (ndst)
2	31%-50%	dopuszczający (dop)
3	51%-70%	dostateczny (dst)
4	71%-90%	dobry (db)
5	91%-96%	bardzo dobry (bdb)
6	97%-100%	celujący (cel)

Wartości górne w przedziałach oznaczają podwyższenie oceny o „+” zaś dolna granica, to obniżenie oceny przez dostawienie „-”.

6. Zasady ustalania śródrocznej/rocznej oceny klasyfikacyjnej.

Oceny śródroczna i roczna wystawiane będą przy pomocy średniej ważonej według następujących wag:

waga	aktywność
4	sprawdziany; odpowiedzi ustne podczas powtórzenia lub z większej partii materiału
3	kartkówki; odpowiedzi ustne
2	aktywność podczas zajęć; praca w grupach
1	prace domowe; udział w konkursach; referaty; prezentacje multimedialne

Średnią ważoną oblicza się ze wzoru:

$$\frac{w_1 \cdot o_1 + w_2 \cdot o_2 + \dots + w_n \cdot o_n}{w_1 + w_2 + \dots + w_n}$$

gdzie o_i oznacza ocenę za odpowiednią aktywność, a w_i wagę odpowiadającą tej ocenie.

Po obliczeniu średniej ważonej oceny będą wystawiane według następującej skali:

ocena	przedział średniej
niedostateczny	1,00 – 1,65
dopuszczający	1,66 – 2,65
dostateczny	2,66 – 3,65
dobry	3,66 – 4,65
bardzo dobry	4,66 – 5,50
celujący	5,51 – 6,00

7. Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Obszary dostosowania obejmują: warunki procesu edukacyjnego tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne; zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce); warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Ogólne sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

a) Indywidualizacja pracy z uczniem z trudnościami dydaktycznymi odbywa się poprzez:

- zmniejszanie poziomu trudności wykonywanych przez ucznia zadań,
- odpytywanie ucznia z mniejszej partii materiału,
- zadawanie krótkich, jasnych poleceń,
- wydłużenie czasu pracy nad poszczególnymi zadaniami,
- zapewnienie pomocy koleżeńskiej,
- stwarzanie możliwości poprawy uzyskanych ocen negatywnych,
- udział ucznia w zajęciach wyrównawczych,
- udzielanie wskazówek, jak się uczyć.

b) Indywidualizacja pracy z uczniem zdolnym odbywa się poprzez:

- zadawanie dodatkowych prac domowych o podwyższonym stopniu trudności,
- zadawanie dodatkowych zadań podczas sprawdzianów,
- przygotowywanie przez uczniów referatów z tematów rozszerzających ich wiedzę,
- zachęcanie do samodzielnego zdobywania wiedzy, czytania czasopism fachowych,
- zwracanie uwagi na ścisłość i precyzję wypowiedzi,
- pracę w grupie uczniów o podobnym poziomie uzdolnień,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych,
- przygotowywanie uczniów do konkursów przedmiotowych.

Szczegółowe sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

a) **Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna.**

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- częste odwoływanie się do konkretności (np. graficzne przedstawianie treści zadań), szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części),
- wydłużanie czasu na wykonanie zadania,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest samodzielnie w stanie wykonać,
- zapewnienie większej ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

b) **Uczniowie słabowidzący**

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych :

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),

- udostępnianie tekstów w wersji powiększonej,
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- zwracanie uwagi na szybkie zmęczenie dziecka związane ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużenie czasu na wykonanie określonych zadań),
- w geometrii wprowadzanie uproszczonych konstrukcji z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcji geometrycznych wykonywanych na kartkach większego format niż zwykła kartka papieru,
- częste zadawanie pytania – “co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

c) Uczniowie słabosłyszący.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna,
- • przebywanie w pobliżu dziecka z twarzą zwróconą w jego stronę – nauczyciel nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, co utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust,
- mówienie do dziecka wyraźnie, używanie normalnego głosu i intonacji, unikanie gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- dbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu m.in. szeleszczenia kartkami papieru,
- upewnienie się, czy polecenia kierownw do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające; w przypadku trudności zapewnienie mu dodatkowych wyjaśnień, sformułowanie poleceń w innej formie, używanie prostego, znanego dziecku słownictwa, wskazanie, jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce,
- posadzenie dziecka niedosłyszającego w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu,
- używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (np. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, itp.),
- przygotowanie w formie pisemnej planu pracy, zawierającego zagadnienia poruszane w czasie lekcji lub zwrócenie się do innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze,
- aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- częste zwracanie się do dziecka niesłyszającego, zadawanie pytania - ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu,
- docenianie aktywności i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

d) Specyficzne trudności w uczeniu się: dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia, dysleksja

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- naukę tabliczki mnożenia, definicji, reguł, wzorów rozłożyć w czasie,
- często przypominać utrwalać,
- nie wyrywać do natychmiasowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań (można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania),
- pozostawiać miejsce na rozwiązanie zadania bezpośrednio po jego treści taka by uczeń nie musiał przenosić odpowiedzi w inne miejsce,
- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, gubieniem cyfr, trudności w zapisie liczb wielocyfrowych i liczb z dużą ilością zer, problemy z przecinkiem (liczby dziesiętne),
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze części, oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych,
- oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niezrozumiały dla innych osób, będący na wyższym poziomie kompetencji;
- unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie np. treści poleneń,
- zmniejszenie ilości zadań do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy dziecka (formy te należy stosować zamiennie),
- ograniczanie tekstu do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, które nie znajdują się w podręczniku, jeśli to możliwe dawanie dziecku gotowej notatki do wklejenia,
- preferowanie wypowiedzi ustnych (w przypadku takiej możliwości); sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału, pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne,
- posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi,
- nie oceniać estetyki pisma.

8. Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny po dziale.

KLASA IV

Dział I – Liczby naturalne – część 1

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych na osi liczbowej (proste przypadki)
- ✓ odczytuje i zapisuje słownie liczby zapisane cyframi (w zakresie 1 000 000)
- ✓ zapisuje cyframi liczby podane słowami (w zakresie 1 000 000)
- ✓ dodaje liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego
- ✓ odejmuje liczby w zakresie 100 bez przekraczania progu dziesiętkowego
- ✓ mnoży liczby jednocyfrowe
- ✓ dzieli liczby dwucyfrowe przez liczby jednocyfrowe (w zakresie tabliczki mnożenia)
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ zaznacza podane liczby naturalne na osi liczbowej
- ✓ odczytuje i zapisuje słownie liczby zapisane cyframi
- ✓ zapisuje cyframi liczby podane słowami, zapisuje słownie i cyframi kwoty złożone z banknotów i monet o podanych nominałach
- ✓ dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 z przekraczaniem progu dziesiętkowego
- ✓ stosuje prawa łączności i przemienności dodawania (mnożenia)
- ✓ oblicza składnik, gdy jest podana suma i drugi składnik (w zakresie 100)
- ✓ oblicza odjemną, gdy jest podany odjemnik i różnica (w zakresie 100)
- ✓ oblicza odjemnik, gdy jest podana odjemna i różnica (w zakresie 100)
- ✓ oblicza jeden czynnik, gdy dany jest drugi czynnik i iloczyn (w zakresie 100)
- ✓ oblicza dzielną, gdy dane są dzielnik i iloraz (w zakresie 100)
- ✓ oblicza dzielnik, gdy dane są dzielna i iloraz (w zakresie 100)
- ✓ wymienia dzielniki danej liczby dwucyfrowej
- ✓ wykonuje dzielenie z resztą (w zakresie 100)
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia lub dzielenia z resztą
- ✓ dzieli liczbę dwucyfrową przez liczbę jednocyfrową (w zakresie 100)

Uczeń otrzymuje ocenę *dobrą*, jeśli:

- ✓ dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne z przekraczaniem progu dziesiętkowego
- ✓ mnoży w pamięci liczby jednocyfrowe przez liczby dwucyfrowe (w zakresie 100)

- ✓ rozwiązuje zadania z wykorzystaniem mnożenia i dzielenia

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ ustala jednostkę na osi liczbowej na podstawie podanych współrzędnych punktów
- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe

Dział II – Liczby naturalne – część 2

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ zamienia jednostki czasu (godziny na minuty, minuty na sekundy, kwadransy na minuty, godziny na kwadransy)
- ✓ zapisuje słownie godziny przedstawione na zegarze
- ✓ oblicza upływ czasu, np. od 12.30 do 12.48
- ✓ zna cyfry rzymskie (I, V, X)
- ✓ zapisuje cyframi rzymskimi liczby naturalne (do 12) zapisane cyframi arabskimi
- ✓ podaje czas trwania roku zwykłego i roku przestępnego (liczbę dni)
- ✓ spośród podanych liczb wybiera liczby podzielne przez 10, przez 5, przez 2
- ✓ przedstawia drugą i trzecią potęgę za pomocą iloczynu takich samych czynników
- ✓ oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych
- ✓ mnoży i dzieli liczby zakończone zerami przez liczby jednocyfrowe
- ✓ szacuje wynik dodawania dwóch liczb dwu- lub trzycyfrowych

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ oblicza upływ czasu, np. od 14.29 do 15.25
- ✓ zapisuje cyframi rzymskimi liczby naturalne (do 39) zapisane cyframi arabskimi
- ✓ zapisuje daty z wykorzystaniem cyfr rzymskich
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczeń kalendarzowych i zegarowych
- ✓ przypisuje podany rok do odpowiedniego stulecia
- ✓ oblicza kwadrat i sześcian liczby naturalnej
- ✓ zapisuje iloczyn takich samych dwóch lub trzech czynników za pomocą potęgi
- ✓ podaje przykłady liczb podzielnych przez 10, przez 5, przez 2
- ✓ wybiera spośród podanych liczb liczby podzielne przez 9, przez 3
- ✓ mnoży i dzieli liczby z zerami na końcu
- ✓ oblicza wartości trójdziałaniowych wyrażeń arytmetycznych
- ✓ szacuje wynik odejmowania dwóch liczb (dwucyfrowych, trzycyfrowych)
- ✓ szacuje wynik mnożenia dwóch liczb

Uczeń otrzymuje ocenę *dobrą*, jeśli:

- ✓ wykonuje obliczenia zegarowe i kalendarzowe

- ✓ zapisuje cyframi arabskimi liczby do 39 zapisane cyframi rzymskimi
- ✓ rozwiązuje zadania z zastosowaniem cech podzielności przez 10, przez 5, przez 2
- ✓ oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych
- ✓ rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia liczb zakończonych zerami

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ wyznacza liczbę naturalną, znając jej kwadrat, np. 25, 49
- ✓ oblicza wartość wielodziałaniowego wyrażenia arytmetycznego
- ✓ stosuje cechy podzielności przy wyszukiwaniu liczb spełniających dany warunek
- ✓ rozwiązuje zadania z zastosowaniem cech podzielności przez 9 i przez 3
- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia liczb zakończonych zerami

Dział III – Działania pisemne

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ dodaje i odejmuje pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych
- ✓ mnoży pisemnie liczbę wielocyfrową przez liczbę jednocyfrową
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia liczby wielocyfrowej przez liczbę jednocyfrową

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ mnoży pisemnie przez liczby dwucyfrowe
- ✓ mnoży pisemnie liczby zakończone zerami
- ✓ dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby jednocyfrowe
- ✓ sprawdza poprawność wykonanych działań

Uczeń otrzymuje ocenę *dobłą*, jeśli:

- ✓ mnoży pisemnie liczby wielocyfrowe
- ✓ korzysta z obliczeń pisemnych do wyznaczenia odjemnej, gdy są podane odjemnik i różnica
- ✓ korzysta z obliczeń pisemnych do wyznaczenia odjemnika, gdy są podane odjemna i różnica
- ✓ rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania i mnożenia przez liczby jednocyfrowe sposobem pisemnym

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania sposobem pisemnym

- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia sposobem pisemnym

Dział IV – Figury geometryczne – część 1

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ rozpoznaje podstawowe figury geometryczne: punkt, odcinek, prostą
- ✓ wskazuje punkty należące do odcinka i do prostej
- ✓ wskazuje na rysunku proste i odcinki prostopadłe oraz równoległe
- ✓ rysuje odcinek o podanej długości
- ✓ rozróżnia wśród czworokątów prostokąty i kwadraty
- ✓ rysuje prostokąty, których wymiary są wyrażone taką samą jednostką
- ✓ rysuje kwadraty o podanych wymiarach
- ✓ rysuje przekątne prostokątów
- ✓ wyróżnia wśród innych figur wielokąty i podaje ich nazwy
- ✓ wymienia różne jednostki długości
- ✓ oblicza obwód wielokąta, którego długości boków są wyrażone taką samą jednostką
- ✓ wybiera spośród podanych figur te, które mają oś symetrii
- ✓ wskazuje środek, promień i średnicę koła i okręgu
- ✓ rysuje okrąg i koło o danym promieniu i o danej średnicy
- ✓ rysuje odcinek o podanej długości w podanej skali

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ rysuje prostą równoległą i prostą prostopadłą do danej prostej
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania z wykorzystaniem własności boków i kątów prostokąta i kwadratu
- ✓ podaje liczbę przekątnych w wielokącie
- ✓ zamienia jednostki długości, np. metry na centymetry, centymetry na milimetry
- ✓ rysuje osie symetrii figury
- ✓ podaje zależność między promieniem a średnicą koła i okręgu
- ✓ oblicza wymiary figur geometrycznych i obiektów w skali wyrażonej niewielkimi liczbami naturalnymi
- ✓ oblicza w prostych przypadkach rzeczywistą odległość na podstawie mapy ze skalą mianowaną

Uczeń otrzymuje ocenę *dobrą*, jeśli:

- ✓ rysuje odcinek równoległy i odcinek prostopadły do danego odcinka
- ✓ wymienia własności boków i kątów prostokąta i kwadratu
- ✓ rysuje wielokąty spełniające określone warunki
- ✓ oblicza długość boku prostokąta przy danym obwodzie i drugim boku
- ✓ rysuje figurę mającą dwie osie symetrii
- ✓ oblicza rzeczywiste wymiary obiektów, znając ich wymiary w podanej skali

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem własności wielokątów, koła i okręgu
- ✓ rysuje figurę symetryczną z zadanymi osiami symetrii
- ✓ dobiera skalę do narysowanych przedmiotów
- ✓ wyznacza rzeczywistą odległość między obiektami na planie i na mapie, posługując się skalą mianowaną i liczbową

Dział V – Ułamki zwykłe

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ wskazuje i nazywa: licznik, mianownik, kreskę ułamkową
- ✓ odczytuje i zapisuje ułamki zwykłe (słownie i cyframi)
- ✓ porównuje ułamki zwykłe o jednakowych mianownikach
- ✓ przedstawia ułamek właściwy w postaci ilorazu
- ✓ zapisuje iloraz w postaci ułamka zwykłego
- ✓ rozszerza i skraca ułamek zwykły przez podaną liczbę
- ✓ dodaje i odejmuje ułamki zwykłe o jednakowych mianownikach bez przekraczania jedności

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ zamienia ułamki niewłaściwe na liczby mieszane
- ✓ zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe
- ✓ dodaje ułamki zwykłe do całości
- ✓ odejmuje ułamki zwykłe od całości
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i z zastosowaniem odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach
- ✓ mnoży ułamek zwykły przez liczbę naturalną bez przekraczania jedności

Uczeń otrzymuje ocenę *dobłą*, jeśli:

- ✓ zaznacza na osi liczbowej ułamki zwykłe
- ✓ dodaje lub odejmuje liczby mieszane o takich samych mianownikach
- ✓ porównuje ułamki zwykłe o takich samych licznikach
- ✓ rozwiązuje zadania, wykorzystując rozszerzanie i skracanie ułamków zwykłych
- ✓ rozwiązuje zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach oraz
- ✓ mnożenia ułamków zwykłych przez liczby naturalne

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ porównuje liczby mieszane i ułamki niewłaściwe
- ✓ doprowadza ułamki do postaci nieskracalnej

Dział VI – Ułamki dziesiętne

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ odczytuje i zapisuje ułamek dziesiętny
- ✓ dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym – proste przypadki
- ✓ dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci – proste przypadki
- ✓ mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000 – proste przypadki (bez dopisywania dodatkowych zer)

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ porównuje ułamki dziesiętne
- ✓ dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym
- ✓ mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000 (z dopisywaniem dodatkowych zer)
- ✓ zamienia ułamek dziesiętny na ułamek zwykły (liczbę mieszaną), a ułamek zwykły (liczbę mieszaną) na ułamek dziesiętny – proste przypadki
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000

Uczeń otrzymuje ocenę *dobrą*, jeśli:

- ✓ zaznacza na osi liczbowej ułamki dziesiętne
- ✓ porządkuje ułamki dziesiętne według podanych kryteriów
- ✓ rozwiązuje zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych
- ✓ rozwiązuje zadania z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000
- ✓ zamienia jednostki długości i masy z wykorzystaniem ułamków dziesiętnych

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ zamienia ułamki zwykłe (liczby mieszane) na ułamki dziesiętne metodą rozszerzania
- ✓ rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków
- ✓ rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych

Dział VII – Figury geometryczne – część 2

Uczeń otrzymuje ocenę *dopuszczającą*, jeśli:

- ✓ mierzy i porównuje pola figur za pomocą kwadratów jednostkowych
- ✓ wymienia podstawowe jednostki pola
- ✓ wskazuje przedmioty, które mają kształt: prostopadłościanu, sześcianu, graniastosłupa, walca, stożka, kuli
- ✓ wymienia podstawowe jednostki objętości

Uczeń otrzymuje ocenę *dostateczną*, jeśli:

- ✓ oblicza pole prostokąta i kwadratu, których wymiary są wyrażone tą samą jednostką
- ✓ rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania pola i obwodu prostokąta
- ✓ opisuje prostopadłościan i sześcian, wskazując wierzchołki, krawędzie, ściany
- ✓ opisuje graniastosłup, wskazując ściany boczne, podstawy, krawędzie, wierzchołki
- ✓ mierzy objętość sześcianu sześcianem jednostkowym

Uczeń otrzymuje ocenę *dobrą*, jeśli:

- ✓ oblicza pole prostokąta, którego wymiary podano w różnych jednostkach
- ✓ szacuje wymiary oraz pole powierzchni określonych obiektów
- ✓ rysuje figurę o danym polu
- ✓ rysuje rzut sześcianu

Uczeń otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*, jeśli:

- ✓ oblicza obwód kwadratu przy danym polu
- ✓ rozwiązuje zadania tekstowe wymagające obliczenia pola kwadratu lub prostokąta
- ✓ rysuje rzut prostopadłościanu i graniastosłupa
- ✓ określa objętość prostopadłościanu za pomocą sześcianów jednostkowych
- ✓ rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wyznaczenia objętości brył zbudowanych z sześcianów jednostkowych
- ✓ porównuje własności graniastosłupa z własnościami ostrosłupa